Vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2025 esitettyihin kysymyksiin

Kunnanhallitus 09.11.2026
376/00.03.00/2026

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa tarkastuslautakunnan esittämiin kysymyksiin esittelytekstistä ilmikäyvän vastauksen. Kunnanhallitus esittää, että valtuusto merkitsee vastaukset tiedoksi.

Päätös

Selostus

Tarkastuslautakunta on esittänyt arviointikertomuksesessaan vuodesta 2025 kolme kysymystä, jotka valtuusto kysyisi kunnanhallitukselta.

• Onko henkilöstön jaksamiseen kiinnitetty riittävästi huomiota? Irtisanomisien myötä jäljellä olevan henkilöstön työmäärän lisääntynyt.

Laukaan kunnan henkilöstömitoitus on talouden tasapainottamistoimien jälkeen erittäin tiukka. Työtehtäviä joudutaan priorisoimaan ja mahdollisuuksien mukaan karsimaan keskittyen lakisääteisten velvotteiden turvaamiseen sekä kunkin työyksikön ydintehtäviin. Lisäksi työtä on pystytty helpottaman digitalisaatiota hyödyntäen. Tekoälyn tulo osaksi kunnan työtehtäviä on nopeuttanut erityisesti tiedonhakuun ja tekstien tuottamiseen liittyviä tehtäviä. Aktiivisella ohjeiden päivittämisellä pyritään selkiyttämään työntekoa ja poistamaan epäselvyyksien aiheuttamaa kuormitusta. Tiedottamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota ja uusi henkilöstöintra Aitta on otettu käyttöön. Lisäksi yhteisen tilannekuvan ylläpitämiseksi on järjestetty säännöllisesti koko henkilöstön teams-infoja tiedonkulun varmistamiseksi.

Henkilöstön hyvinvointia seurataan vuosittain toteutettavilla henkilöstökyselyillä sekä työterveyshuollon tekemillä työpaikkaselvityksillä. Seuraava henkilöstökysely toteutetaan marraskuussa 2026 ja työpaikkaselvityssuunnitelma on laadittu siten, että selvitys toteutetaan vähintään kerran viidessa vuodessa kaikissa yksiköissä. Kyselyn ja työpaikkaselvitysten tulokset käsitellään yksiköissä yhdessä henkilöstön kanssa ja niiden pohjalta suunnitellaan tarvittavia toimia työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistämiseksi.

Kyselyiden ja selvitysten lisäksi sairauspoissaolojen kehitystä seurataan jatkuvasti työterveyshuollon ohjausryhmässä. Syyskuun 2026 ohjausryhmässä todettiin sairauspoissaolojen määrän laskeneen verrattaessa ajanjaksoa 1.1.-31.8.2026 vastaavaan ajanjaksoon vuonna 2025. Myönteistä oli myös se, että erityisesti mielenterveyssyistä johtuvien sairauspoissaolojen määrä oli laskenut. Mielenterveyssyihin kirjautuvat tyypillisesti diagnoosit, joihin työuupumusoireilla on yhteyttä.

Kunnassa on vuonna 2025 otettu käyttöön työajanseurannan piirissä olevan henkilöstön osalta uusi järjestelmä (Ontime), joka mahdollistaa esihenkilöille reaaliaikaisen näkymän alaistensa työaikakertymiin. Työaikakertymien tasaamisesta sekä aktiivisesta ja tasapuolisesta vuosilomasuunnittelusta muistutetaan säännöllisesti niin esihenkilöitä kuin koko työyhteisöäkin.

Työyksiköillä ja esihenkilöillä on työnsä tueksi käytettävissään henkilöstöpalveluissa työskentelevä työyhteisöasiantuntija, joka tukee tarvittaessa yksiköitä myös haasteellisten työtilanteiden purkamisessa ja yksikön toiminnan yhteisöillisessä kehittämisessä.

Kuten edellä sanotusta käy ilmi, henkilöstön riittävyyttä ja jaksamista seurataan säännöllisesti ja toimintatapojen kehittämisellä on pyritty osaltaan vastaamaan henkiöstömäärän pienemiseen. Tämän hetken arvio on, että tilanne on suhteellisen vakaa, mutta mikäli esiin nousee merkkejä kuormittumisen liiallisesta kasvusta, asiaan pyritään reagoimaan.

• Tulisiko pienten metsätilojen realisointia harkita sopeuttamistoimien lisäksi?
Pienten metsätilojen realisointia on harkittu ja se on jo osa kunnan talouden tasapainottamista. Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2025 talouden tasapainottamisohjelman 3.0. Sen yhteydessä valtuusto päätti, että kunnan metsäomaisuudesta hankitaan 150 000 euron lisätulot vuosittain vuosina 2026–2028.

Tasapainottamisohjelmaan on jo nyt arvioitu pienten, erillään sijaitsevien metsätilojen omistamisen tarkoituksenmukaisuutta ja realisoimista. Arvioinnissa on tunnistettu tilat, joiden myynnillä valtuuston asettama tavoite voidaan kattaa. Kunnanhallitus päätti kesäkuussa 2026 kolmen ensimmäisen metsätilan luovuttamisesta.

Metsätilojen myynti on kertaluonteinen toimenpide eikä korvaa rakenteellisia sopeuttamistoimia. Metsätilojen myyminen pienentää tulevien vuosien metsänhakkuutuloja. Tämän vuoksi realisointia ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa valtuuston asettamaa tavoitetta suuremmaksi. Lisäksi kunnan maankäytön tai virkistyskäytön kannalta tärkeät metsäalueet on perusteltua säilyttää edelleen kunnan omistuksessa.

• Onko kunnassa tarpeen määritellä kriittinen raja sille, kuinka suuria veronluonteisten maksujen korotuksia ja palveluleikkauksia voidaan hyväksyä kunnan itsenäisyyden säilyttämiseksi – eli missä vaiheessa itsenäisyydestä maksettava hinta muodostuu kuntalaisten näkökulmasta liian suureksi?

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Samaisen kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1)kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2)palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3)kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
4)omistajapolitiikka;
5)henkilöstöpolitiikka;
6)kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7)elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Laukaan kuntastrategia päivitettiin syksyllä 2025 ja siinä linjattiin, että Laukaan tavoitteena on säilyä itsenäisenä kuntana, jonka talous on tasapainossa.

Tämän strategisen tavoitteen toteuttamiseksi kunnassa on valmisteltu strategian päivittämisen jälkeen kaksi laajaa talouden tasapainottamisohjelmaa, joissa kunnan toimintamenot on mitoitettu vastaamaan tuloja. Lisäksi kunnan alijäämät ollaan saamassa katettua vuonna 2026 Laukaan Vesihuolto Oy:n kanssa vuonna 2015 tehdyn kaupan hinnankorjauksen myötä. Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä 2027 taloussuunnitelma pysyy ylijäämäisenä koko taloussuunnitelmakauden eikä esitykseen sisälly veronkorotuksia. Kunnan talous on siten tällä erää saatu tasapainotettua, mutta tulevaisuudessa uhkana ovat erityisesti uudet valtionosuusrahoitusjärjestelmän leikkaukset ennen kuin järjestelmä on saatu uudistettua vastaamaan kuntien nykyisiä lakisääteisiä tehtäviä. Niin kauan kuin valtionosuusrahoitusjärjestelmää ei korjata, Laukaan kunnan taloutta rasittavat sote-erävähennykset seuraavat laukaalaisia myös mahdollisessa kuntaliitoksessa. Tämä valtionosuusrahoituksen epäkohta johtaa siihen, että liitostilanteessa veroprosenttia ei voitaisi laskea Laukaassa, vaan sitä jouduttaisiin nostamaan liittymiskunnassa, jotta laukaalaisten lasten ja nuorten lakisääteiset varhaiskasvatus ja perusopetuspalvelut saadaan järjestettyä. Lisäksi koska nykyisiin tasapainottamistoimiin valitut keinot ovat pääsääntöisesti sellaisia, jotka ovat muissa ympäryskunnissa jo käytössä (esimerkiksi hulevesimaksu), kuntaliitos ei vähentäisi tämänkään maksun tarvetta tai parantaisi palveluiden tasoa nykyisestä. Mikäli yhdistymisestä haluttaisiin säästöjä, joiden turvin veroprosenttia voitaisiin laskea, se johtaisi mitä todennäköisimmin lukuisten lähipalveluiden katoamiseen Laukaasta.

Edellä mainituilla perusteluilla tarkastuslautakunnan ajatus raja-arvon määrittämisestä itsenäisyydestä maksettavalle hinnalle on toistaiseksi ennenaikainen eikä tällaiselle ole tässä vaiheessa tarvetta. Mikäli taloustilanne tai valtion ohjaus myöhemmin sitä edellyttää, että tavoitetta itsenäisyyden säilyttämisestä on tarve tarkastella uudestaan, se tehdään käynnistämällä kuntastrategian päivittäminen muuttunutta toimintaympäristöä vastaavaksi.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Linda Leinonen
Valmistelija	Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, puh. 040 351 8605, maankäyttöpäällikkö Jarmo Toikka, puh. 040 353 8258
Jakelu / toimenpiteet	valtuusto